

VIDENSKAB OG PRAKSIS | SEKUNDÆRPUBLIKATION

undersøgelser var antallet af patienter i vores undersøgelse imidlertid så stort, at der forelå statistisk styrke til at påvise en forskel i mortalitet, og vi inkluderede patienter uanset alder og uanset apopleksiens sværhedsgrad. Vi er klar over, at der foreligger en naturlig relation mellem apopleksiens sværhedsgrad, patientens alder og kompliance, men vi ekskluderede patienter, hvor der blev registreret kontraindikation mod AK-behandling. Endelig er der i vores analyse korrigeret for både alder og apopleksiens sværhedsgrad. Selv om konklusionen fra vores undersøgelse ikke kan tillægges samme vægt som en randomiseret undersøgelse, opfatter vi dog undersøgelsen – ikke mindst på grund af det meget store antal patienter – som et anvendeligt supplement til de randomiserede undersøgelser.

Konklusion

Resultaterne af vores undersøgelse peger i retning af et underforbrug af AK-behandling hos patienter med apopleksi og AF, specielt blandt de ældste patienter og patienter med sværere apopleksier. Et underforbrug, der resulterer i en højere mortalitet.

Korrespondance: Tom Skyhøj Olsen, Apopleksiafsnittet, Afdeling for Neurorehabilitering, Hvidovre Hospital, DK-2650 Hvidovre.
E-mail: tom.skyhoej.olsen@hvh.regionh.dk

Antaget: 27. april 2007

Interessekonflikter: Ingen angivet

This article is based on a study first reported in Stroke 2007;38:259-63.

Litteratur

1. Sundhedsstyrelsen. Referenceprogram for behandling af patienter med apopleksi. København: Sundhedsstyrelse, 2005.
2. EAFT (European Atrial Fibrillation Trial) Study Group. Secondary prevention in non-rheumatic atrial fibrillation after transient ischaemic attack or minor stroke. Lancet 1993;342:1255-62.
3. Morocutti C, Amabile G, Fattapposta F et al for the SIFA (Studio Italiano Fibrillazione Atriale) Investigators. Indobufen versus warfarin in secondary prevention of major vascular events in nonrheumatic atrial fibrillation. Stroke 1997;28:1015-21.
4. Jørgensen HS, Nakayama H, Reith J et al. Acute stroke with atrial fibrillation. The Copenhagen Stroke Study. Stroke 1997;27:1765-71.
5. www.nip.dk /apr 2007.
6. Albers GW, Bittar N, Young L et al. Clinical characteristics and management of acute stroke patients with atrial fibrillation admitted to US university hospitals. Neurology 1997;48:1598-604.
7. Bungard TJ, Gahli WA, Teo KT et al. Why do patients with atrial fibrillation not receive warfarin? Arch Inter Med 2000;160:41-6.
8. Evans A, Davis S, Kilpatrick C et al. The morbidity related to atrial fibrillation a tertiary centre in one year: 9% of all strokes are potentially preventable. J Clin Neurosci 2002;9:268-72.
9. Olsen TS, Rasmussen BH, Kammersgaard LP et al. Strokes attributable to underuse of warfarin and antiplatelets. J Stroke Cerebrovasc Dis 2005;14: 55-7.
10. Devereaux PJ, Anderson DR, Gardner MJ et al. Differences between perspectives of physicians and patients on anticoagulation in patients on anticoagulation in patients with atrial fibrillation: observational study. BMJ 2001;323: 1-7.

Teenagernes egen alkoholforebyggelse

En etnografisk undersøgelse – sekundærpublikation

Ph.d.-studerende Morten Hulvej Jørgensen,
seniorforsker Tine Curtis,
professor Pia Haudrup Christensen &
professor Morten Nergaard Grønnebæk

Statens Institut for Folkesundhed og
University of Warwick, Institute of Education

Resume

På baggrund af en etnografisk undersøgelse blandt 13-16-årige i en dansk landkommune beskrives en gruppe teenagernes bestræbelser på at undgå uønskede konsekvenser af deres brug af alkohol. Undersøgelsen viste, at teenagerne var mere bekymrede for sociale problemer end for helbredsrisici. De foretrak at drikke i selskab med kammerater, som de kendte og stolede på, og de hjalp hinanden med at undgå problemer. Teenageres kammerat-skabsgrupper kan således betragtes som en resurse for sundhedsfremme og forebyggelse.

[1]. Dette problem kan ikke løses ved udelukkende at informere teenagere om alkohols skadevirkninger [2-4], og i nyere forskning har man påpeget vigtigheden af at betragte børn og unge som sundhedsfremmende aktører [5]. I denne artikel præsenteres resultaterne af en etnografisk undersøgelse blandt 13-16-årige i en dansk landkommune med særligt henblik på at beskrive de skadesreducerende strategier, som denne gruppe teenagere anvendte, når de drak alkohol. Dette er relativt ubeskrevet i tidligere forskning på området, hvor man primært har beskæftiget sig med at udforske unges motiver og andre årsager til at drikke. Blandt beslægtede studier bør dog fremhæves *Sørensens* etnografiske studie af rekreative stofbrugeres risikohåndtering [6] og undersøgelser fra Australien, hvori forebyggelsesprogrammer med skadesreduktion som det eksplicitte formål har vundet indpas gennem de senere år [7-9].

Materiale og metoder

I 2004 blev der gennemført etnografisk feltarbejde i to perioder af hver to måneders varighed. Feltarbejdet fandt sted i en sjællandsk landsby med ca. 2.000 indbyggere, hvor en gruppe

Danske teenagere oplever flere problemer i forbindelse med deres brug af alkohol end teenagere i andre europæiske lande

13-16-årige (n = 93) blev kontaktet gennem den lokale skole. Før feltarbejdet begyndte, modtog teenagerne en mundtlig orientering om forskningsprojektet, og de fik udleveret en folder, som de blev bedt om at vise til deres forældre. Forældrene skulle skrive under på, at de havde læst folderen, og både forældre og teenagere fik mulighed for at fravælge at deltage i projektet. To drenge afviste at deltage. Alle deltagere blev lovet fuld fortrolighed og anonymitet.

Artiklens førsteforfatter foretog i alt 50 dages deltagerobservation med teenagerne - primært i skolen, men også til fester, sodavandsdiskoteker og andre fritidsaktiviteter. Denne artikel er baseret på observationer og interview med 15-16-årige informanter. I denne aldersgruppe blev 32 informanter (13 drenge og 19 piger) interviewet 1-3 gange i mindre selvvalgte kammeratskabsgrupper. Hvert interview varede ca. en time og blev efter informanternes samtykke båndoptaget og efterfølgende transskriberet.

Den anvendte etnografiske metode gav os indsigt i teenageres sociale liv, som det tager sig ud fra deres eget perspektiv. Kombinationen af deltagerobservation og interview gav endvidere mulighed for at diskutere observerede episoder med teenagerne og derigennem opnå kendskab til deres egne beskrivelser og fortolkninger [10]. Der henvises til den originale publikation for en mere detaljeret beskrivelse og diskussion af projektets metodologi og teoretiske grundlag.

Resultater

Alkohols skadevirkninger

Informanterne udtrykte større bekymring for de sociale problemer, der kunne opstå i forbindelse med deres alkoholbrug, end for mere langsigtede helbreds-konsekvenser. Drengene fremhævede slagsmål og utroskab som potentielle problemer, mens pigerne lagde vægt på, at de kunne komme til at gøre noget, der kunne være pinligt for dem selv eller deres venner. Både drenge og piger udtrykte bekymring for, at deres brug af alkohol kunne lede til konflikter med deres forældre. Endelig fremtrådte *gate-crashing* som et særligt vigtigt problem. Informanterne betragtede alkohol som noget attraktivt, der kunne understøtte udforskningen af nye facetter i deres personlige udvikling og i deres sociale liv. Deres strategier til at reducere skadevirkningerne måtte derfor ikke modvirke de positive effekter af alkohol, og afholdenhed blev generelt ikke betragtet som en mulighed.

At overvåge egen beruselse

Informanterne beskrev, hvordan de overvågede deres egen beruselse, mens de drak. Der var ikke tale om en konstant selvmonitorering men snarere om en jævnligt tilbagevendende kropslig opmærksomhed. I interview fortalte informanter, hvordan de ville justere deres alkoholindtag, hvis de opdagede, at de var blevet for fulde, men observationer i forbindelse med fester indikerede, at dette i høj grad afhang af, hvordan de omkringværende kammerater forholdt sig.

At drikke i selskab med gode kammerater

Det er næppe overraskende, at informanterne foretrak at drikke i selskab med gode kammerater. Imidlertid er det bemærkelsesværdigt, at de betragtede godt selskab som et middel til at opnå tryghed. Nogle informanter foretrak at drikke i mindre, lukkede sammenkomster, hvor de kendte alle de tilstedeværende, mens andre gerne deltog i større fester, hvor de kunne skabe nye sociale relationer. Fælles var dog, at de udtalte et ønske om at drikke i selskab med kammerater, som de kendte og stolede på.

At holde øje med hinanden

I løbet af fester og andre drikkebegivenheder lagde informanterne vægt på at holde øje med hinanden og gribe ind, hvis der var nogen, der havde drukket for meget. En sådan indgriben kunne f.eks. være at ringe til forældre eller andre voksne, lægge en kammerat i seng eller hjælpe ham eller hende på toiletet. Som et konkret eksempel kan nævnes, at en dreng tog en fuld og træt kammerat med ud på en cykeltur »for at kvikke ham lidt op«. Selv om dette fra et forebyggelsesperspektiv kan synes at være risikofyldt og uhensigtsmæssigt, havde indgrebet i den konkrete situation den ønskede effekt for drengene. Det var ikke altid, at informanternes forsøg på at få kammerater til at drikke mindre lykkedes, og de lagde vægt på, at deres indgriben ikke måtte ødelægge stemningen eller deres forhold til kammeraterne.

Brug af personlige erfaringer

I planlægningen af fester trak informanterne på deres personlige erfaringer fra tidligere drikkebegivenheder, eksempelvis i forbindelse med beslutninger om, hvem der skulle (eller netop ikke skulle) inviteres. Personer, der var kendt for at skabe problemer, risikerede ikke at blive inviteret, og i visse tilfælde blev de afvist, hvis de alligevel dukkede op. I skoletiden planlagde informanterne fremtidige fester, og her blev der ofte refereret til tidligere episoder, hvor noget var gået galt, og det blev diskuteret, hvordan gentagelser kunne undgås. Selv om informanterne havde modtaget forebyggende undervisning om alkohols skadevirkninger, var det først og fremmest personlige erfaringer, der dannede baggrund for deres skadesreduktion.

Diskussion

Opsummerende kan det siges, at teenagerne i dette studie:

- udtrykte større bekymring for sociale problemer end helbredsrisici i forbindelse med deres brug af alkohol,
- overvågede deres egen beruselse,
- foretrak at drikke i selskab med gode kammerater,
- holdt øje med hinanden og greb ind, hvis nogen havde drukket for meget,
- trak på deres personlige erfaringer i deres planlægning af fester og andre drikkebegivenheder.

VIDENSKAB OG PRAKSIS | KASUISTIK

De deltagende teenagere brugte en del energi på at skabe en tryk social ramme omkring deres brug af alkohol. Informanterne lagde dog vægt på, at deres skadesreduktion ikke kom i konflikt med deres ønske om at bevare et godt forhold til deres kammerater eller med det, som de betragtede som de positive effekter af alkohol.

I evalueringer af forebyggelsesprogrammer med skadesreduktion snarere end afholdenhed som formål har man fundet, at dette kan være en frugtbar tilgang – især når man har at gøre med teenagere, der allerede er begyndt at drikke [7, 8]. I disse studier fremhæves betydningen af at udvikle sundhedsfremmende initiativer, der tager udgangspunkt i målgruppens oplevelser og erfaringer. Således kunne skadesreducerende tiltag med fordel baseres på teenagernes velvilje i forhold til at holde øje med og hjælpe hinanden. Det bør dog nævnes, at informanternes skadesreduktion indebar en risiko for, at visse af deres kammerater blev ekskluderet, fordi de var kendt for at skabe problemer. Der er således behov for forskning, der kan belyse, hvordan andre grupper af teenagere håndterer ønskede såvel som uønskede konsekvenser af deres alkoholbrug.

Teenagere drikker overvejende i selskab med deres kammerater, og alene af den grund bør kammeratskabsgrupper betragtes som en resurse i forbindelse med sundhedsfremme og forebyggelse. Vore informanternes vilje til at hjælpe hinanden med at undgå problemer er en tilgang til en forebyggelse, der har et stort uudnyttet potentiale.

Korrespondance: Morten Hulvej Jørgensen, Center for Alkoholforskning,

Statens Institut for Folkesundhed, Øster Farimagsgade 5A, 2, DK-1399 København K. E-mail: mhj@niph.dk

Antaget: 14. maj 2007

Interessekonflikter: Ingen angivet

This article is based on a study first reported in *Addiction* 2007;102:554-9.

Taksigelse: Undersøgelsen er gennemført i forbindelse med det tværdisciplinære forskningsprojekt Ungeshverdag.dk med økonomisk støtte fra Sundhedsstyrelsen, Det Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Sygekassernes Helsefond. Vi ønsker at takke de øvrige medlemmer af forskergruppen og ikke mindst informanterne for deres engagerede deltagelse i projektet.

Litteratur

- Hibell B, Andersson B, Bjarnasson T et al. The ESPAD report 2003. Alcohol and other drug use among students in 35 European countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and other Drugs, 2004.
- Babor T, Caetano R, Casswell S et al. Alcohol: no ordinary commodity. Research and public policy. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Foxcroft DR, Ireland D, Lister-Sharp DJ et al. Longer-term primary prevention for alcohol misuse in young people: a systematic review. *Addiction* 2003;98:397-411.
- Paglia A, Room R. Preventing substance use problems among youth: a literature review and recommendations. *J Prim Prev* 1999;20:3-50.
- Christensen P. The health-promoting family: a conceptual framework for future research. *Soc Sci Med* 2004;59:377-87.
- Sørensen J. Recreational drug use and risk estimation – techno in Denmark. I: Lalander P, Salasuo M, red. Drugs and youth cultures. Helsinki: NAD (Nordiska Nämnden för Alkohol och Drogforskning), 2005:15-30.
- Toumbourou JW, Williams I, White V et al. Prediction of alcohol-related harm from controlled drinking strategies and alcohol consumption trajectories. *Addiction* 2004;99:498-508.
- McBride N, Farrington F, Midford R et al. Harm minimization in school drug education: final results of the School Health and Alcohol Harm Reduction Project (SHAHRP). *Addiction* 2004;99:278-91.
- Sheehan M, Ridge D. "You become really close... You talk about all the silly things you did, and we laugh": The role of binge drinking in female secondary students lives. *Subst Use Misuse* 2001;36:347-75.
- Christensen P, James A, red. Research with children. London: Routledge Falmer, 2000.

Navlesnorsafsnøring forårsaget af amnionbånd

Stud.med. Mette Krogh Voss, overlæge Lis Saxtoft Hansen & overlæge Kjeld Leisgård Rasmussen

Regionshospitalet Herning, Gynækologisk-obstetriske Afdeling

Amnionbåndsyndrom er en sjælden, men potentiel fatal tilstand, der er defineret ved, at placenta er blottet for amnion, og dele af fosteret er omviklet med amnionstreng med deformiteter eller malformationer til følge [1]. Hyppigst ses der afsnøring af ekstremiteter [2], men intrauterin fosterdød på grund af afsnøring af navlesnoren kan forekomme.

Sygehistorie

En 24-årig para 2 med en hidtil ukompliceret graviditet var blevet ultralydskannet to gange i henholdsvis graviditetsuge 15

og 18 uden patologiske fund. Nu henvendte hun sig i graviditetsuge 36 + 6 på grund af manglende fornemmelse af fosterbevægelser. Ved ultralydskanning fandt man, at fosteret var dødt.

Efter igangsættelse af fødslen fødtes en pige, vægt 3.240 g, længde 57 cm, uden synlige misdannelser. Ca. 25 cm fra navlen sås en stram afsnøring af navlesnoren forårsaget af et amnionbånd (**Figur 1**). Diameteren på det afsnørede sted var 4 mm. Omkring afsnøringen var navlesnoren let dilateret, og på barnets side var den desuden mørkfarvet med blodudtrækninger. Forældrene ønskede ikke sektion, da dødsårsagen skønnedes at være kendt. Undersøgelse for toxoplasma, *other agents*, rubellavirus, cytomegalovirus og herpes simplex-virus (TORCH) var negative.

Diskussion

Amnionbånd består af fibrose streng, der er mindre end